

Motion till riksdagen 2005/06:So405

av Anne-Marie Pålsson m.fl. (m)

Formuleringar i socialtjänstlagen

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om kommunernas krav på motprestation i socialtjänstlagen.

Motivering

År 2004 uppgick kommunernas samlade utgifter för socialbidrag till drygt 9 miljarder kronor, vilket är en ökning från tidigare år.

Reglerna för hur socialbidragen skall betalas ut, till vem och vilket belopp anges i socialtjänstlagens fjärde kapitel. Kommunerna har, enligt denna lag, skyldighet att ekonomiskt bistå de individer som inte själva kan tillgodose sina behov. Detta stöd skall vara av en sådan storlek att individen tillförsäkras en skälig levnadsnivå och som stärker hans eller hennes möjligheter till ett självständigt liv.

Kommunerna har med andra ord en långtgående skyldighet att garantera enskilda individers försörjning men har ingen lagenlig skyldighet att ställa krav på motprestation. Kommunerna får dock göra så men behöver det inte. Detta följer av 4 kap. 4 §, där det stadgas att ”Socialnämnden får begära att den som uppbär försörjningsstöd under viss tid skall delta i av nämnden anvisad praktik eller annan kompetenshöjande verksamhet om den enskilde inte har kunnat beredas någon lämplig arbetsmarknadspolitisk åtgärd”.

På analogt sätt ställs inga direkta lagenliga krav på att den bidragsberättigade deltar i aktiviteter. Detta ges av 4 kap. 5 § som stipulerar följande: ”Om den enskilde utan godtagbart skäl avböjer att delta i praktik eller annan kompetenshöjande verksamhet som anvisats enligt 4 §, får fortsatt försörjningsstöd vägras eller nedsättas.”

Dessa mjuka skrivningar ger alltså kommunerna stor frihet att agera – i så måtto att de får ställa krav men inte behöver göra det. Genom att bidrag inte nödvändigtvis reduceras eller dras in ges också mottagarna av bidragen frihet att välja att delta i aktiviteter eller ej.

Fel! Okänt namn på

Det är ett slöseri med såväl skattemedel som människors förmåga att ekonomiska medel betalas ut utan krav på motprestation. Genom att den bidragsberättigade passivt kan motta ekonomiskt stöd hålls han eller hon utanför arbetsgemenskapen med en åtföljande minskning av dennes kompetens. Samtidigt försvåras möjligheten att arbeta upp ett nätverk av mänskliga kontakter helt i motsats till socialtjänstlagens andemening såsom den kommer till uttryck i 4 kap. 1 §.

Ett passivt utbetalande av försörjningsstöd är också att använda skattebetalarnas medel på ett föga ansvarigt sätt. Skall den skattskyldige ha skyldighet att avstå från sin lön till de individer som av olika skäl hamnat i trångmål, bör det vara ett minimikrav att den som skall administrera dessa utbetalningar åtminstone anstränger sig för att förmå eller uppmuntra bidragstagaren att göra en motprestation, stor eller liten spelar i sammanhanget ingen större roll. Det finns en uppgift för alla.

Tydligare krav på motprestation ökar också legitimiteten i socialtjänstlagen i allmänhetens ögon.

Mot bakgrund av vad som ovan sagts bör socialtjänstlagen därför skrivas så att kravet på motprestation tydliggörs. Detta kan åstadkommas genom att ordet *får* ersätts med ordet *skall* i de båda ovan angivna paragraferna, så att de får följande lydelse:

Socialnämnden *skall* begära att den som uppbär försörjningsstöd under viss tid skall delta i av nämnden anvisad praktik eller annan kompetenshöjande verksamhet om den enskilde inte har kunnat beredas någon lämplig arbetsmarknadspolitisk åtgärd.

respektive

Om den enskilde utan godtagbart skäl avböjer att delta i praktik eller annan kompetenshöjande verksamhet som anvisats enligt 4 §, *skall* fortsatt försörjningsstöd vägras eller nedsättas.

Stockholm den 29 september 2005

Anne-Marie Pålsson (m)

Tobias Billström (m)

Ewa Thalén Finné (m)

Lars Lindblad (m)

Peter Danielsson (m)

Margareta Pålsson (m)

Carl-Axel Roslund (m)